

Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας
Σχολή Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών
Τμήμα Επικοινωνίας και Ψηφιακών Μέσων

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ & ΣΧΕΔΙΑΣΗ ΣΤΟΝ ΙΣΤΟ II

Δρ Χριστιάνα Κολιούσκα
Δασολόγος - Περιβαλλοντολόγος ΑΠΘ

Χειμερινό εξάμηνο 2024-2025

Κεφάλαιο 6

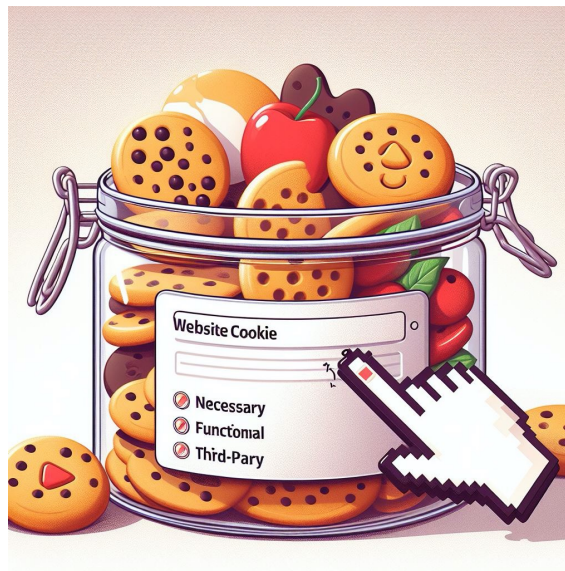
Cookies

Γενικά (1/2)

- ❖ Τα cookies είναι ένα απαραίτητο συστατικό του Internet, όπως έχει διαμορφωθεί μέχρι σήμερα.
- ❖ Αν τα έχουμε απενεργοποιημένα, είναι αδύνατον να κάνουμε log-in σε ιστοσελίδες, ενώ αν τα σβήνουμε τακτικά μάλλον δυσκολεύουμε περισσότερο τη ζωή μας παρά αυξάνουμε την ασφάλειά μας.
- ❖ Τα cookies είναι μικρά κομμάτια πληροφορίας με τη μορφή απλού κειμένου, που αποθηκεύονται στον υπολογιστή μας όταν επισκεπτόμαστε διάφορες σελίδες στο Internet.
- ❖ Οι πληροφορίες που αποθηκεύονται στα cookies εξαρτώνται από την εκάστοτε σελίδα. Το κείμενο των cookies μπορεί να περιλαμβάνει το user ID μας, το session ID, το πότε επισκεφθήκαμε τελευταία φορά μια συγκεκριμένη σελίδα, προσωπικές μας προτιμήσεις στη σελίδα, κλπ.

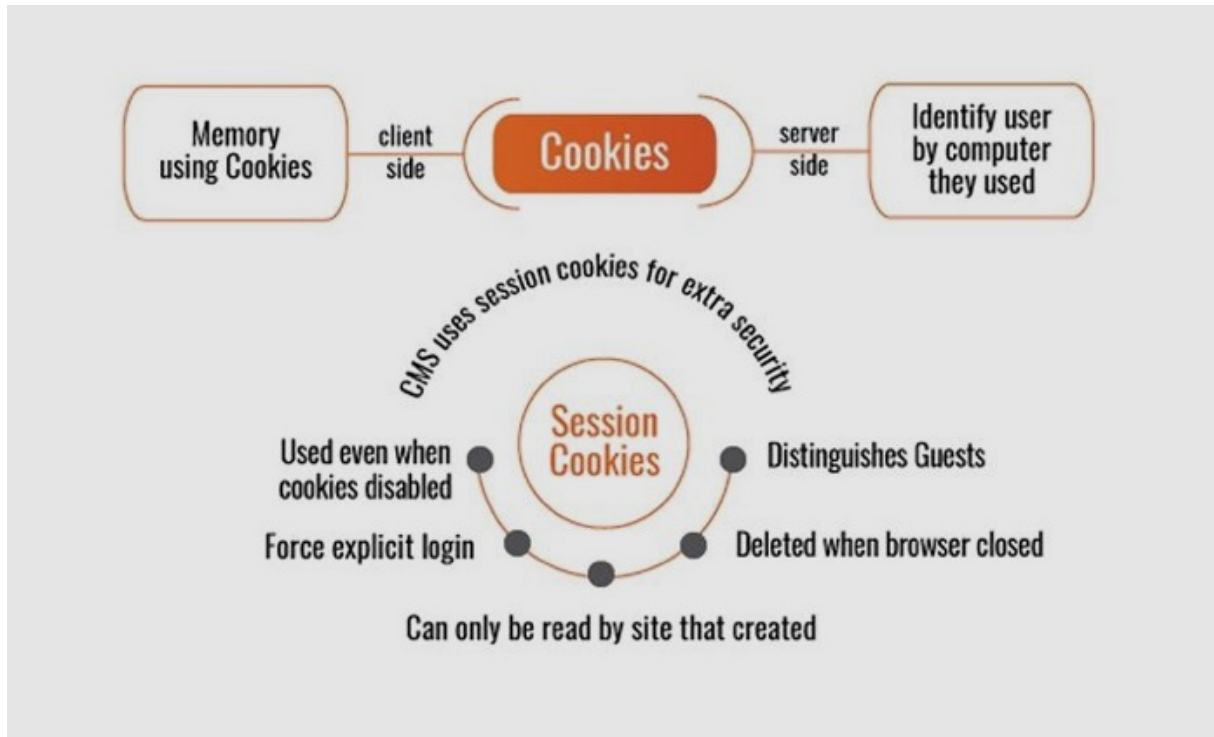
Γενικά (2/2)

- ❖ Η αποθήκευση των προσωπικών μας προτιμήσεων είναι η πιο χρήσιμη εφαρμογή των cookies. Όταν επιλέγουμε π.χ. το Facebook να θυμάται το ότι έχουμε κάνει login, αυτό γίνεται μέσω cookies.
- ❖ Χωρίς τα cookies, οι προσωπικές μας προτιμήσεις θα ήταν αδύνατον να αποθηκευτούν, και κάθε φορά που θα μπαίναμε στις ιστοσελίδες θα ήταν σαν να μπαίναμε για πρώτη φορά.

Session cookies

- ❖ Αυτά τα cookies βοηθούν ένα site να παρακολουθεί την περίοδο σύνδεσης του χρήστη. Διαγράφονται μόλις ο χρήστης αποχωρήσει από την ιστοσελίδα ή όταν αποσυνδεθεί από τον λογαριασμό του.
- ❖ Δεν έχουν ημερομηνία λήξης, γεγονός που υποδηλώνει στο πρόγραμμα περιήγησης ότι πρέπει να διαγραφούν μόλις τελειώσει η περίοδος σύνδεσης.

Persistent cookies

- ❖ Σε αντίθεση με τα session cookies, τα persistent cookies παραμένουν στον browser του χρήστη για ένα προκαθορισμένο χρονικό διάστημα, το οποίο μπορεί να είναι μια ημέρα, μια εβδομάδα, αρκετούς μήνες, ή ακόμη και χρόνια.

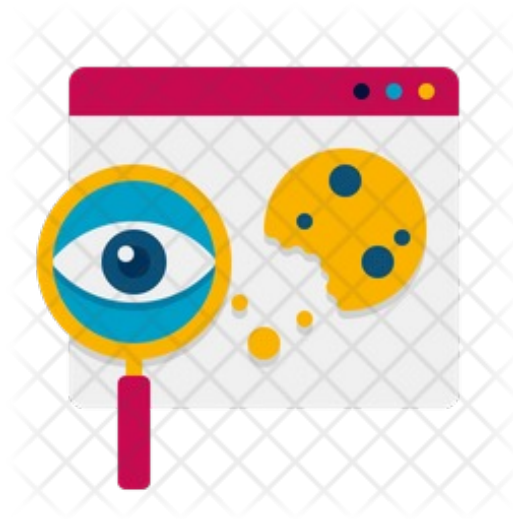
Authentication cookies

- ❖ Τα cookies ελέγχου ταυτότητας βοηθούν στη διαχείριση των περιόδων σύνδεσης των χρηστών. Δημιουργούνται όταν ένας χρήστης συνδεθεί σε έναν λογαριασμό μέσω του browser.
- ❖ Σκοπός τους είναι να διασφαλίσουν ότι οι ευαίσθητες πληροφορίες παραδίδονται με ασφάλεια, συσχετίζοντας πληροφορίες λογαριασμού χρήστη με μια συμβολοσειρά αναγνωριστικού cookie.

Tracking cookies

- ❖ Αυτά τα cookies δημιουργούνται από διάφορες υπηρεσίες, κυρίως για σκοπούς μάρκετινγκ και διαφήμισης.
- ❖ Ο στόχος τους είναι να αυξήσουν τις πιθανότητες να αγοράσουμε ένα προϊόν ή μια υπηρεσία.
- ❖ Καταγράφουν τη δραστηριότητά μας, και τα site που επισκεπτόμαστε τα αποθηκεύουν στο πρόγραμμα περιήγησης. Στη συνέχεια, μας εμφανίζουν στοχευμένες διαφημίσεις σχετικές με τα ενδιαφέροντά μας.

Zombie cookies

- ❖ Όπως και τα “ζόμπι” της δημοφιλούς μυθοπλασίας, τα Zombie cookies αναγεννιούνται μετά τη διαγραφή τους.
- ❖ Δημιουργούν εφεδρικές εκδόσεις του εαυτού τους έξω από την τυπική τοποθεσία αποθήκευσης cookies ενός browser.
- ❖ Χρησιμοποιούν αυτά τα αντίγραφα ασφαλείας για να εμφανιστούν ξανά μετά τη διαγραφή τους.
- ❖ Τα Zombie cookies χρησιμοποιούνται μερικές φορές από επίμονα δίκτυα διαφημίσεων, ακόμη και από επιτιθέμενους στον κυβερνοχώρο.
- ❖ Ονομάζονται και ως “flash cookies” και είναι εξαιρετικά δύσκολο να αφαιρεθούν.

Cookies τρίτων

- ❖ Τα cookies τρίτου μέρους δημιουργούνται από άλλες ιστοσελίδες οι οποίες διαθέτουν κάποιο περιεχόμενο, όπως διαφημίσεις ή εικόνες, το οποίο μπορούμε να δούμε στην ιστοσελίδα που επισκεπτόμαστε.
- ❖ Τα cookies τρίτων είναι τα πιο ανησυχητικά.
- ❖ Δημιουργούνται από ιστότοπους που διαφέρουν από τις ιστοσελίδες που επισκεπτόμαστε εκείνη την ώρα.
- ❖ Τα Zombie cookies που είδαμε προηγουμένως είναι και αυτά cookies τρίτων.

Πως λειτουργούν τα cookies;

- ❖ Η διαχείριση των cookies στον υπολογιστή γίνεται αποκλειστικά από τον browser.
- ❖ Για την ακρίβεια, κάθε browser έχει τα δικά του cookies. Ως εκ τούτου, αν κάνουμε login στο Facebook από τον Chrome, ανοίγοντας το Firefox θα μας ζητήσει το Facebook πάλι το username και το password μας.
- ❖ Ένα σημείο-κλειδί για τα cookies είναι πως κάθε ιστοσελίδα επιτρέπεται να ελέγχει αποκλειστικά τα cookies που έχει δημιουργήσει η ίδια σελίδα στον υπολογιστή μας.
- ❖ Δεν μπορεί δηλαδή το Facebook να διαβάσει τα cookies του Gmail και να έχει πρόσβαση στο session του Gmail, και κατ' επέκταση στα μηνύματα και τις επαφές μας, χωρίς την άδειά μας.

Χρήσιμες εφαρμογές των cookies

- ❖ Τα cookies επιτρέπουν να μπαίνουμε στο λογαριασμό του webmail μας, του Facebook, κάποιου forum, του PCsteps.gr, χωρίς να χρειάζεται να βάζουμε κάθε φορά το username και το password.
- ❖ Τα cookies μας δίνουν τη δυνατότητα να επιλέξουμε θέματα ή άλλες προτιμήσεις όσον αφορά την εμφάνιση σε σελίδες που το επιτρέπουν (πχ στο gmail) και να βλέπουμε τις ρυθμίσεις που επιλέξαμε κάθε φορά που μπαίνουμε.
- ❖ Τα cookies βοηθούν τις σελίδες να μας δείξουν περιεχόμενο που μας ενδιαφέρει προσωπικά.
- ❖ Για παράδειγμα, αν ψάχνουμε για ταινίες στο IMDB, θα γνωρίζει, χάρη στα cookies του, ποιες σελίδες έχουμε ήδη δει.
- ❖ Έτσι, κάνει αντίστοιχα προτάσεις που θεωρεί πως θα μας ενδιέφεραν. Το ίδιο ισχύει και σε σελίδες όπως το Amazon, κ.λ.π.

“Σκιώδεις” εφαρμογές των cookies

- ❖ Παρότι τα περισσότερα cookies είναι απολύτως ασφαλή, μερικά μπορούν να χρησιμοποιηθούν χωρίς τη συγκατάθεσή μας.
- ❖ Ακόμα χειρότερα, τα νόμιμα cookies μπορούν μερικές φορές να χρησιμοποιηθούν για παρακολούθηση εάν ένας κυβερνοεγκληματίας αποκτήσει πρόσβαση.
- ❖ Όπως περιγράψαμε προηγουμένως, τα cookies μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την καταγραφή της δραστηριότητας περιήγησης, συμπεριλαμβανομένων διαφημιστικών σκοπών.

Πώς επηρεάζουν το απόρρητο; (1/2)

- ❖ Ωστόσο, πολλοί χρήστες θέλουν να διατηρήσουν την διαδικτυακή τους συμπεριφορά προσωπική.
- ❖ Επίσης, δεν έχουν κανένα έλεγχο σχετικά με τι κάνουν οι υπηρεσίες tracking με τα δεδομένα που συλλέγουν.
- ❖ Για παράδειγμα, ας πούμε πως ψάχνουμε στο Internet για ένα συγκεκριμένο προϊόν που σκοπεύουμε να αγοράσουμε, όπως ρούχα, παπούτσια, συσκευές, κ.λ.π.
- ❖ Θα έχουμε παρατηρήσει πως αν μπορούμε μετά σε ένα άσχετο site, υπάρχει πιθανότητα να δούμε διαφημίσεις σχετικές με αυτό που ψάχναμε.
- ❖ Αυτό συμβαίνει γιατί τα μεγάλα διαφημιστικά δίκτυα στο Internet έχουν τη δυνατότητα με τη χρήση των cookies να παρακολουθούν τις κινήσεις μας. Πρόκειται για τα tracking cookies που περιγράψαμε προηγουμένως.

Πώς επηρεάζουν το απόρρητο; (2/2)

- ❖ Η λειτουργικότητα αυτή δεν παραβιάζει τον κανόνα που προαναφέραμε για το ότι μια σελίδα μπορεί να ελέγχει αποκλειστικά τα δικά της cookies.
- ❖ Αυτό που συμβαίνει είναι πως η ιστοσελίδα με τα ρούχα π.χ. που μπήκαμε έχει ένα script του Google Adsense, το οποίο δημιουργεί ένα cookie στον υπολογιστή μας.
- ❖ Όταν εμείς μπορούμε μετά στην ειδησεογραφική ιστοσελίδα που έχει επίσης διαφημίσεις Adsense, η Google είναι εκείνη που διαβάσει το ίδιο της το cookie, και μας εμφανίζει διαφημίσεις για αυτοκίνητα.
- ❖ Αυτή η τεχνολογία έχει στόχο να μας δείχνει διαφημίσεις σχετικά με αυτά που μας ενδιαφέρουν, αλλά και να ωφελήσει τους διαφημιζόμενους με ποιοτικότερες προβολές.
- ❖ Εντούτοις, επειδή σε πολλούς από εμάς δεν αρέσει να γνωρίζουμε ότι μας παρακολουθούν με αυτόν τον τρόπο, πολλά διαφημιστικά δίκτυα μας επιτρέπουν να απενεργοποιήσουμε (opt-out) τη λειτουργικότητα αυτή.

Μπορούμε να προστατευθούμε; (1/2)

- ❖ Η κατάργηση των cookies μπορεί να μας βοηθήσει να μετριάσουμε τους κινδύνους παραβιάσεων απορρήτου.
- ❖ Όμως, θα χρειαστεί να εισάγουμε εκ νέου τα δεδομένα μας σε κάθε επίσκεψη.
- ❖ Σε γενικές γραμμές, η απαγόρευση όλων των cookies καθιστά ορισμένους ιστότοπους δύσκολους ή αδύνατους στην πλοήγηση.
- ❖ Ωστόσο, στους browser υπάρχει σχετική ρύθμιση που ελέγχει ή περιορίζει τα cookies τρίτων και την παρακολούθηση. Η παρακάτω εικόνα αφορά τις σχετικές ρυθμίσεις του Chrome.
- ❖ Τέτοιου είδους ρυθμίσεις μπορούν να μας βοηθήσουν να προστατεύσουμε περαιτέρω το απόρρητό μας. Σε πολλές περιπτώσεις θα εξακολουθούμε να έχουμε τη δυνατότητα για αγορά στο διαδίκτυο και την εκτέλεση παρόμοιων δραστηριοτήτων.
- ❖ Έτσι και αλλιώς, ορισμένοι νόμοι περί απορρήτου, όπως η οδηγία ePrivacy της Ε.Ε είναι πλέον αυστηροί με τη χρήση των cookies.

Μπορούμε να προστατευθούμε; (2/2)

- ❖ Σύμφωνα με αυτήν την οδηγία αλλά και τον κανονισμό προστασίας δεδομένων της Ε.Ε (GDPR), τα αναγνωριστικά cookies είναι προσωπικά δεδομένα.
- ❖ Έχουν επιβάλει στα site να ενημερώνουν τους χρήστες για τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιούν τα cookies.
- ❖ Αφού συμφωνήσουν οι χρήστες με αυτήν τη χρήση, τότε και μόνο τότε το site μπορεί να χρησιμοποιεί cookies.
- ❖ Η εξαίρεση σε αυτό είναι τα cookies που είναι απολύτως απαραίτητα για τη λειτουργία του site.
- ❖ Άλλωστε, θα έχουμε παρατηρήσει και εμείς ότι όλα τα περισσότερα site που επισκεπτόμαστε έχουν μια προειδοποίηση πως χρησιμοποιούν cookies. Μας παροτρύνουν να επιλέξουμε ποια θέλουμε και ποια όχι.
- ❖ Παρ' όλα αυτά, αν ανησυχούμε ιδιαίτερα για την παραβίαση του απορρήτου, υπάρχουν browser όπως ο Epic, ο Firefox, ο Brave κ.α, που διαθέτουν έξτρα λειτουργίες ενισχυμένης προστασίας από τα cookies τρίτων.

Διαχείριση των cookies

- ❖ Όλοι οι σύγχρονοι browsers μας δίνουν δυνατότητες να διαχειριστούμε τα cookies.
- ❖ Για παράδειγμα, μπορούμε να σβήσουμε τα cookies της τελευταίας ώρας, της τελευταίας ημέρας, της τελευταίας εβδομάδας, ή και το σύνολο από όταν εγκαταστήσαμε το browser.
- ❖ Όμως, όπως αναφέραμε προηγουμένως, το να σβήνουμε όλα τα cookies θα έχει σαν αποτέλεσμα να χάνονται και cookies που ενδεχομένως να θέλαμε.
- ❖ Ιδίως αυτά που θυμούνται τα στοιχεία του λογαριασμού μας σε διάφορες σελίδες.

Web Beacons

- ❖ Τα Web beacons (επίσης γνωστά ως Internet tags, pixel tags και clear GIFs) είναι συνήθως διαφανείς εικόνες γραφικών που τοποθετούνται σε ιστοσελίδες.
- ❖ Τα Web beacons χρησιμοποιούνται σε συνδυασμό με τα cookies προκειμένου να καταγράφουν τις ενέργειες των επισκεπτών στους διαδικτυακούς τόπους ώστε να μετρηθεί η ανταπόκριση των επισκεπτών στις Ιστοσελίδες.

Βιβλιογραφία

PC steps (2024). Τι είναι τα Cookies στο Ίντερνετ και τα Cookies παρακολούθησης?.
Πηγή στο Διαδίκτυο: <https://www.pcsteps.gr/1540-τι-είναι-τα-cookies-στο-ίντερνετ/>
(04/12/2024)

Τέλος κεφαλαίου!